

Conde serà March?

Congrés dels Diputats, Madrid, 20 de juny de 1995. El president del Govern, Felipe González, compareix davant el Grup Parlamentari Socialista. Ha d'explicar als seus companys de grup l'escàndol de les escoltes il·legals del CESID. González manifesta el seu convenciment que hi ha en marxa "una conspiració contra l'estat i el Govern que va contra les institucions democràtiques". Molts socialistes n'estan ben convençuts, de l'existència de la conspiració. En el centre de la trama antisocialista es trobaria l'ex-banquer Mario Conde. Durant la reunió un diputat, parlant amb alguns companys, evoca vells fantasmes: "a veure si Conde serà com March".

Congrés dels Diputats, Madrid, dia 14 de juny de 1932. Jaume Carner, aleshores ministre d'Hisenda, es dirigeix al plenari de la Cambra: "O la República elimina en March, o en March elimina la República".

Primera quinzena de juliol de 1936. Els cons-

Alguns socialistes temen que Mario Conde estigui darrere una conspiració contra el Govern, igual que March va conspirar contra la república.

piradors feixistes contra la República acaben els preparatius de l'aixecament. Franco es trasllada de Las Palmas a Tetuan a bord del mític Dragon Rapide. El cost de l'operació clandestina, l'assumeix Joan March.

Nord d'Àfrica, 18 de juliol de 1936. Les tropes rebels, comandades per Franco, s'han de traslladar a la península. Necessiten suport aeri militar, que arribarà en forma de 12 bombarders Savoia, de fabricació italiana. Posteriorment les tropes franquistes tendran tres aparells de caça CR 32, tres hidroavions de caça Macchi 51, ametralladors, bidons de benzina... Tot el necessari per començar la revolta amb garanties. Tot és material de guerra de darrera generació. Tot ho ha pagat Joan March.

Amb la guerra començada, les potències democràtiques es desentenien de la República. Franco té el suport d'Itàlia i Alemanya. Però per afrontar, sobretot els primers temps, l'exèrcit legal necessita combustible per als transports, avions i tancs. A Roma, el president de la companyia petrolera americana Texas Com-

pany, Torkield Rieber, coincideix –casualitat?– amb Joan March. L'americà enviarà dies després un telegrama a la central de la companyia petrolera: “Don't worry about payment” (“No es preocupin pel pagament”). Franco tenia el combustible que necessitava. March, efectivament, havia ensorrat la República.

La resta de la història és coneguda. Franco serà dictador i Joan March crearà un dels imperis econòmics més grans del món.

Conde i March. Serà Mario Conde per la democràcia actual, el que fou Joan March per la democràcia republicana, com diuen alguns socialistes? No, però les pors socialistes donen peu a fer un joc de comparacions entre els dos personatges i, curiosament, hi ha certs punts de semblança.

Tots dos neixen a petits pobles agrícoles, i els seus orígens no fan suposar les carreres posteriors: Conde naix a Tuy (Pontevedra) i March a Santa Margalida (Mallorca). March no estudiarà massa, tot i que la família li volia pagar estudis, mentre que Conde serà un excel·lent estudiant que obtindrà el número 1 a l'oposició d'advocat de l'estat. Els dos comencen la gran carrera econòmica amb menys de trenta anys: March exportant porcs de Mallorca a Barcelona, fent contraban de tabac i negocis immobiliaris, i Conde fent d'assessor de Juan Abelló, amb el qual comprarà l'empresa Anti-bióticos, SA, inici de la seva fortuna.

Nascuts a països (Galícia i Mallorca) amb llengua i cultura pròpies, tots dos prefereixen Madrid i la cultura i la llengua castellana. Ni l'un ni l'altre simpatitzen amb res que faci olor de nacionalisme. March odiava el nacionalisme, que per ell era separatisme, i arribava a no admetre que els seus parents i partidaris simpatitzassin amb el Barça. Tot i això, parlava sovint en mallorquí.

March i Conde tenen una relació contradictòria amb els seus orígens. March estava orgullós de “ser fill del poble”, i Conde, al seu torn de “no pertànyer a l'establishment”, però tots dos defugien la modèstia originària. Es més, tenien una vertadera obsessió per acostar-se al poder, sobretot al poder social, el que més es veu. March odiava els aristòcrates mallorquins, una classe econòmica terratinent, agrícola i retrògrada que xocà amb el nou empresari que era March, però alhora desitjava el triomf social que significava pertànyer al selecte Círculo Mallorquí (el club social per excel·lència de l'aristocràcia illenca). No fou admès al Círculo i en venjança edificà l'impressionant palau que es mostra en aquestes pàgines. Supera en bellesa i grandesa l'edifici del Círculo i perquè quedàs ben clar el motiu, l'edificà aferrat a la

Joan March Ordinas.
L'any 1915 entrà en política activa i només quatre anys més tard ja controlava el Partit Liberal a Mallorca. Fins i tot, amb una imatge de capitalisme modern, aconsegueix el suport de l'esquerra, que el prefereix al caciquisme conservador clàssic.

seu del club aristòcrata. Conde diu que no pertany a l'establishment, però ha fet l'impossible per acostar-se al cercle del rei. La seva via, marítima i no arquitectònica en aquest cas, va ser comprar el luxós iot Alejandra, per poder navegar per Mallorca i regatejar amb el rei.

Mentre Conde ha fonamentat la seva imatge, i part del seu poder, en la compra de mitjans de comunicació, March també va cercar la influència dels mitjans: fundà un diari a Mallorca, *El Día*, i dos a Madrid, *La Libertad* i *Informaciones*. A pesar de ser empresari de premsa, March odiava els periodistes (mai no llegia diaris ni llibres) i utilitzava els seus mitjans, igual que Conde, com a arma per aconseguir els seus fins.

Els dos personatges comparteixen certa relació amb mons obscurs que utilitzen en els negocis. Mentre March va fer d'espia –tot i ser germanòfil– pel Foreign Office britànic durant la Primera Guerra Mundial, Conde es va fer maçó per obrir-se portes fàcilment en el món econòmic.

Conde i March coincideixen a tenir un element caracteritzador que és part essencial de la seva imatge pública. Conde, la brillantina. March, el gran cigar. Veure una foto de Mario Conde sense brillantina pràcticament és impossible: els cabells repentinats són la imatge de l'ex-banquer. March era l'home del cigar; fumava uns havans immensos que li portaven directament des de l'Havana.

El gust per la cultura és, també, purament instrumental en els dos financers. Quan March ja era immensament ric va crear la Fundación Juan March –1955 a Madrid–, que li servia per oferir una imatge pública de mecenes de la cultura. Conde, tot i no arribar a fer una fundació, també ha acurat les relacions amb la cultura institucional, fins aconseguir que el fessin doctor honoris causa. En el cas de Mario Conde aquest mecenatge s'ha estès al món de l'esport.

El gust per les dones és un altre element comú. Casats, amb dos fills cada un, tots dos personatges mantingueren relacions extramatrimonials. De Conde no s'hi ha escrit gaire. Però alguna referència se'n pot trobar. Fins i tot en certa ocasió li varen voler fer xantatge amb uns documents que provaven la seva suposada relació amb dues dones. En això de les falces, però, March guanya amplament a Conde. El mallorquí, diu la història llegendària, tenia una habitació en un hotel de Madrid on rebia quasi diàriament dones espectaculars. “S'ha de fer molt sovint per descarregar tensions, i ràpid per no perdre temps”, diuen que va dir el financer de Franco. March va tenir, a més de les múltiples relacions terapèutiques, una amant fixa: una dona valenciana amb qui va mantenir relacions durant molt anys.

P R E
M I S
XXIV O C
T U
B R E

Bases

Premi d'assaig Joan Fuster

Dotació: 1.000.000 de pessetes

**Jurat: Enric Marin, Gustau Muñoz, Pedro Ruiz,
Sebastià Serrano i Joan M. Tresserras**

**Per a treballs inèdits en els quals predomine el
caràcter d'interpretació sobre l'estrictament
erudit.**

Premi de narrativa Andròmina

Dotació: 2.000.000 de pessetes

**Jurat: Mari Pau Janer, Joan F. Mira, Xavier
Moret, Maria Mercè Roca i Isabel Clara Simó**
**Per a obres inèdites en prosa narrativa (contes,
novel·la, memòries, etc.)**

Premi de poesia Vicent Andrés Estellés

Dotació: 500.000 pessetes

**Jurat: Francesc Calafat, Miquel Desclot,
Ramon Guillem, Maria Mercè Marçal i
Xulio Ricardo Trigo**

**Per a llibres inèdits de poesia (incloent-hi la
prosa poètica)**

Termini de presentació de les obres:

15 de setembre de 1995

**Els originals es presentaran per quintuplicat, meca-
nografiats a una sola cara i a doble espai i hauran
de tenir una extensió de 150 a 200 fulls, quant a la
narrativa i l'assaig; pel que fa a la poesia, l'extensió
haurà de ser la d'un volum normal i, en tot cas, no
podrà ser menor de 30 poemes**

Demaneu les bases completes i tota la informació a

Edicions 3i4
Pérez Bayer, 11
46001 València
Tel.: (96) 351 64 92

PAÍS

Quant a diversions, però, no hi ha comparança. Conde és un apassionat de la diversió: ballar sevillanes, navegar, anar de copes... la presència pública, divertint-se, de l'ex-banquer era, fins que ho va haver de limitar, contínua. March, en canvi, no era gens amic d'aquestes estridències. Només bevia aigua, i si bé es deixava veure sopant o dinant a luxosos restaurants de Madrid –sovint acompanyat de dones–, només fruïa realment reunint la família a dinar. Entre els negocis i el dormir no li quedava massa temps per res més. I és que era un gran dormidor. Se n'anava a jeure cap a mitjanit i s'aixecava devers les onze del matí.

La manca de gasiveria també és compartida pels dos personatges. No es plantegen els doblers com un fi, ans com a mitjà.

Joan March ben aviat entrà en el camp polític. En 1915 entra en política activa i el 1919 ja controlava el Partit Liberal a Mallorca. Amb la imatge de capitalista modern, enfrontat al caciquisme conservador, aconsegueix inicialment el suport de l'esquerra. Dels temps de matrimoni de conveniència amb les esquerres és el regal que va fer a la Federació de Societats Obreres de Palma: el finançament de la construcció de la Casa del Poble, la inauguració de la qual es va fer el 1924. De la segona fila política passa al protagonisme directe, essent elegit diputat per Mallorca el 1923. Durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-30) va tenir bones relacions amb el Govern. Va ser precisament el 1926 quan creà la Banca March. A les eleccions republicanes de 1932 obté novament l'acta de diputat. Al novembre del mateix any és acusat de corrupció, expulsat del Congrés i empresonat a Alcalá de Henares, d'on fuig al cap de menys d'un any. El 1934 torna a Mallorca i comença la seva acció política més ambiciosa: el suport econòmic a Franco.

Mario Conde no té més paral·lelisme polític amb March que, segurament, els desitjos de l'ex-banquer de tenir tanta influència com March. Conde va voler ser l'esperança de la dreta enfront dels socialistes. "Si qualche dia em fan fora de Banesto, me'n vaig a Austràlia, em peg un tir o em faig president del Govern", asseguren que va dir. Diuen, tot i que ell sempre ho va negar en públic, que el banc –i tota l'activitat que l'envoltava– era la plataforma per assaltar la direcció del PP i disputar a Gonzalez la presidència en el segon quinquenni d'aquesta dècada. "Un líder necessita ser capaç d'il·lusionar la gent en un projecte col·lectiu, d'assenyalar els valors de fons d'aquest projecte, captar les voluntats i provocar l'entusiasme", va dir Conde, segurament pensant en ell mateix. La carrera política de Conde, de moment, ni tan sols ha començat. Fins ara únicament comparteix amb March, més enllà de coincidències biogràfiques, de caràcter o gustos, el pas per la presó.

Miquel Payeras